

IZHAJA VSAK DAN

Četiri ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične šte. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele šte. po 5 nvč. (10 stot.)

OLAS SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnia vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema inšeriatni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačnje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; za naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina za nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 3.20, za pol leta Kron 2.00.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilno pisana pisma se ne sprejemajo in ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga s omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte. 20.

Poštno-hranilnični račun šte. 841-652. TELEFON 11-57.

Naš položaj in naše delo.

Shod političnega društva „Edinosti“ dne 9. t. m.

Nadaljujoč svoj govor, je poudarjal dr. poslanec dr. Rybář, da je neznanost razmeram v naši državi pred vsemi krivica vlada sama, ker ni znala napraviti miru med narodi. Prišlo je tako daleč, da na Dunaju ne vedo več, kaj bi storili. Ni ga več ministra, ki bi znal voditi državni voz še dalje. So sicer med ministri poštenjaki in tudi ministrski predsednik sam je dobronamerni, toda nam ni za dobronamernost, ki le podpisujejo svoje ime, temveč za ljudi, ki bi napravili red v državi, da bi izpoznali tudi gospodje v nemških strankah ter Italijani in Poljaki, da gredo v Avstriji vsem narodom enake pravice. Žalibog pa takega moža ni. Zato pa moramo biti pripravljeni, da pride do še hujših stvari, kakor so sedanje.

V gospodarskem pogledu smo že na koncu. Naša notranja, še bolj pa naša zunanja politika je privedla našo državo tako daleč, da ni le povsod omalovaževana, temveč celo obsovana. In tega ne trdimo samo mi; to priznava sedaj celo tudi Nemci sami in je priznal celo isti dr. Steinvender, ki se noč in dan trudi, kako bi državi pomagal z novimi davki, da je naša zunanja politika kriva, da se nahaja

Avstrija na robu propada.

Govornik ne mara govoriti o balkanskih dogodkih, priblija pa eno: pri vseh balkanskih homotijah, kjer bi bila mogla Avstrija lahko kaj pridobiti, ga je povsod le polomila, ker je njen zunanji minister vodil tako politiko, da ni je uničil veliko eksistenc v monarhiji sami, temveč pripravil Avstrijo ob simpatije ne le balkanskih narodov, temveč celo Nemčije. To je dejstvo, ki se ne da tajiti, ki pa nas obenem tudi stane okrog 400 milijonov, ki jih moramo plačati za „Gewehr bei Fuss“. In kaj imamo od tega? Anektirali smo nekaj! Ko so drugi pridobili velika ozemlja, smo mi dobili otočič v Donavi, Ada Kaleh, s kakimi 300 prebivalci. Dosegli pa smo še nekaj:

napravili smo novo državo, Albanijo! (Zvižgi!) Sicer je nekoliko čudna ta država, ki niti mej nima, a ima zato dve viadi, eno v Valoni, drugo v Draču. Ima veliko ministrov, pa nobenega policaja, niti vladarja. Ali da! V zadnjem času se je ponudil eden, ki pa je pred vsemi zahteval, naj mu poskrbe za — plačo, potem pa za — policijo! (Smeh!)

V Albaniji so tri veroizpovedanja, ki se smrtno sovražijo in preganjajo med seboj. Mi se sicer z Italijani v politiki tudi ne gledamo lepo, toda zasebno se ne sovražimo in si voščimo tudi „dobro jutro“ in „dober dan“, kar se pa v Albaniji dela le

z nožem in revolverjem!

Toda če bi že hoteli imeti Avstrijci svojo Albanijo, naj bi jo imeli; toda nočejo je tudi sami ne! Ti Avstrijci, ki sedaj baje tako hrepene po samostojnosti, se celih 600 let niso nikdar uprli proti Turčiji. Bili so je vedno najboljši žandari. Upili so se le tedaj, če je Turčija od njih zahtevala davkov. In še sedaj se ne smatrajo mohamedanski Avstrijci za Albance, temveč za Turke. Pri nas pa nimajo nobenih drugih skrbi, kakor to, kako bi pošiljali milijone v Albanijo in plačevali albanske agitatorje. In

PODLISTEK.

Norec vojvodinje.

Florentinska novela Ernsta Remina.

V njegovem srcu ni strahu, ali vendar preži oestro preko ozke poti, ki vodi navzgor med visokimi zidovi vrtov.

Nad njim se vpenja mogočni zvezdnati svod — svoboden, velik in miren. Tih šumlja v grmovju od plazečega se nočnega živalstva in plahočnega vetrčica; medli svet na nebu pred njim, kjer se nebesni svod dotika temnejega roba gričevja, je naznanjal, da tam v daljavi leži mesto.

Tu se dvigalo nad temnim robom orjaško velike oblike temno v svitlosti zrak, topot konj in glasni govori odzvanjajo sem — in Raffaello stopa previdno v globoko senco zidu ob svoji strani, preko katerega visi grmovje v težkih šopih. Čuti hoče, ali so bližajoči se prijatelji ali sovražniki.

Sedaj razločuje glasove. So vojvodski hlapci, pozna trde govine glasnike švicarskih

kake nevarnosti je izzvala naša diplomacija. Nastopala je proti Srbiji, proti Rumunski in celo proti Rusiji, samo da bi rešila tiste Arnavte, ki sami nočejo biti rešeni. — In vse to je delala naša diplomacija

le iz sovraštva do Jugoslovancev!

Delala je vse to le, da bi zabila klin v jugoslovansko meso, le da bi se vznemirjale jugoslovanske države, da bi ne bilo miru na Balkanu! Komaj je bil sklenjen mir v Bukareštu, nismo bili mi, ki bi bili poskrbeli za to, da bi se bil ohranil mir, temveč smo bili prav mi tisti, ki smo grozili Srbom: Če ne boste dopuščali, da bi Arnavti obešali vaše ljudi in onečastili vaše žene in dekleta, nastopimo mi! — Z ozirom na vse to pač res ni čudno, da je celo dr. Steinvender zaklical naši vladi: stoj!

Tako kličemo tudi mi in to tembolj, ker tudi mi čutimo udarce, ki jih zadaja naša diplomacija našim jugoslovanskim bratom. Smo pa sicer vzlic temu dobri državljani, in če bog da, tudi ostanemo; toda zahtevamo pa, da se moremo mirno razvijati in napredovati na svojih domačih tleh! (Odobranje!) Zato pa je tudi popolnoma neupravičeno očitjanje, ki so nam ga v zadnjem času metali v obraz, da nismo dobri državljani, ker nismo slavili stoletnice bitke pri Lipskem. Mi Jugoslovani pač nimamo vzroka, da bi slavili spomin te zmage. Naj bi nas le vprašali, pa bi konstatirali, kaj se je zgodilo v naših krajih, ko je zavladal nad njimi Napoleon, in kaj pozneje. Za našo vladu so sicer to neprijetne reminiscence; toda to je zgodovina, ki se ne da izpreminjati. Avstrija pa je tudi imela časa 100 let, v katerih bi bila lahko storila vse, da bi se bili pozabili Napoleonovi časi; toda storila ni nič.

Ko je prišel Napoleon v naše kraje, je takoj izpoznal, da so tu Slovani v večini in dal jim je šole, da, celo univerzo v Ljubljani. Izhajati so začeli slovenski časopisi, Slovenci so začeli odpirati oči. In bil je — kakor je treba konstatirati, posebno z ozirom na sedanje čase — duhovnik, stebler države, profesor, uradnik, ki je zapel svojo

„Ilirija, vstani!“

In slavil Napoleona kot odrešenika. Če je tedaj, ko je bila naša narodna zavest še tako malo podbudjena, duhovnik, profesor, uradnik izpoznal ono velikansko razliko med avstrijsko in francosko vladu, potem bi tudi danes morali reči na Dunaju: res je tako!

Pripoveduje se anekdota, ki pa je resnična in pravi, da je kmalu po odhodu Francozov iz naših krajev prišel v Dalmacijo avstrijski cesar Franc I. Videl je po deželi izpeljane krasne ceste. Vprašal je, kdo jih je zgradil. Odgovor je bil: „Francozil!“ Videl je lepe stavbe. „Kdo jih je zgradil?“ — „Francozil!“ itd. itd. Pa je rekel potem cesar Franc I.: Škoda, da Francozi niso ostali še nekaj let tu!

Če pomislimo, kako je danes, in vidimo, da smo v resnici zelo napredovali, toda napredovali le iz lastne moči, po

jezikov. Ne razume, kar govore ptuji namenjiki, ali večkrat čuje svoje ime, ko se bližajo in jezijo mimo njega — Raffaello Peruzzi, spremljano po surovem smeju, in razume, da ga vojščaki zasledujejo — vojvoda hoče, da ga vjamejo.

Počasno stopa dalje. Vrata mesta se zapirajo in bodo zastražena, ko dospe tja v naraščajoči noči. Ako bi zahteval, naj ga pustijo v mesto, ga primejo. Bolje bo, da prenoči na ruševinah in da polkusi jutri, morda preoblečen, priti v mesto.

Dospevši na višino je tipaje šel dalje po razmetanih grobljah utrdb, dokler ne najde zavarovanega in skritega kraja za svoje ležišče.

V tem se je bavil v duši z nekim sklepom, razmišljeval, kako bi ga izvel.

Ni je druge rešitve pred jazo cesarjevo, je rekel Alessandro, težko užaljenega, nego edino le očarujoča pojava Clarisse pred močjo očene. To je misel človeka, ki je v strahu, ali modra misel, kajti Karol sam je moč vročega srca, ki ga ženska lepota lahko nadvladuje. Ker pa je Clarissa odrekla in noče iti, ni za Alessandra druge poti: on

lastnem trudu, s svojim lastnim denarjem, lastnim delom, pri čemer nam je vlada kvečjemu le nasprotovala in podpirala naše nasprotnike, zlasti na severu; potem moramo reči: Mi Slovani nimamo povoda, da bi praznovali spomin zmage pri Lipskem!

Vkljub vsem nasprotovanjem vlade našemu razvoju in napredku, pa smo mi le molčali in čakali, dastrava je bilo vedno manj upanja, da bi se spametevala vlada in izprevidela, da more svojo trdno pozicijo, da more obstoj države zgraditi le na nas Jugoslovanih. Zato pa tudi ne smemo le čakati, temveč moramo delati in se jačiti, kajti naj pride potem kar hoče, **mi moramo biti pripravljeni za vse slučaje!**

Po vihnem odobravanju, ki je sledilo temu govoru, se je predsednik dr. Savik v imenu zborovalcev toplo zahvalil govorniku na njegovem poročilu in podal nato besedo

dež. poslancu dr. Wilfanu,

ki je v uvodu svojega govora poudarjal, da je imel že več let sem nalogo, da je na javnem shodu pred občinim zborom političnega društva poročal o delovanju slovenskega zastopstva v tržaškem mestnem občinskem svetu, pri čemur pa ni šlo toliko za to, koliko se je delalo in kaj se je skušalo doseči, temveč za to, da poda nekako sliko o našem položaju v tržaški občini, v mestu in okolici. Tako hoče storiti tudi danes.

V zadnjih letih se je vedno bolj začelo med nami množiti število onih ljudi, ki se čutijo poklicani, da bi delovali v naših vrstah ne le pri volitvah ali skromnejših društvi kot navadna narodni delavci, temveč, ki čutijo v sebi tudi poklic, da stopijo na vodilna mesta. In res je tudi že čas, da se naše vrste okrepe tudi v tem oziru, in prav veseli moramo biti vsakega delavca, pomočnika, ki se hoče podvreči tej težki nalogi. Tem bolj pa je potem tudi potrebno, da taki ljudje, ki bi radi delovali, tudi prihajajo na naša zborovanja, na katerih se razpravlja o našem delu, kajti delo v bodočnosti je nemogoče, če se ne zida na preteklost. Pročiti je treba najprej preteklost, da se nadoveže nanjo delo za bodočnost in treba je porabiti izkušnje starejših, da se ne izgublja moč v novih polkuzih. Zato je treba smatrati naše shode za nekako šolo in je le želeli, da bi se ne prikazovali na njih le oni, ki so naši splošno znani, temveč tudi tni, ki mislijo prevzeti to nalogo iz rok starejših in dovesti naša prizadevanja do lepših uspehov, kakor so jih dovedli starejši.

Govornik je na to podal sliko

o splošnem položaju

slovenskega naroda na Tržaškem in se spominjal pred vsemi letošnjih volitev v tržaški občinski svet, katerih smo se udeležili Slovenci v mestu in okolici, v okolici, da zasledimo mesta, ki so nam takorekoč zagotovljena po zakonu, v mestu pa, da se uveljavimo, da pokažemo svojo moč. Posledica tega je bila, da se je skoraj vse naše delo v letošnjem letu osredotočevalo v teh volitvah. Ob tej priliki se je govornik spominjal tudi očitjanja, da se vse delo političnega društva vrši le v volilnem času, da se ogle-

mora, da se izogne srdu svojega zaščitnika, ki mu prinaša svojo hči, že dotle žensko, ki jo je povzdignil v svojo soprogo, ali skril, ali jo pahnil od sebe. Nanj, Raffaella preže ogleduhi — proti Clarissi se ima dvigniti smrtna obtožba radi nezvestobe, storjene z nje prejšnjim zaročencem, ki je živel v dvorcu skupno z njo. Iz njega, Raffaella, naj tortura iztisne potrebna priznanja. Ob tej misli se je smehljaj — iz njega naj bi kaka muka sveta mogla iztisniti kako priznanje proti Clarissi?

Ako ga pa zasledovalci ne najdejo — kaj potem? Potem spravi Alessandro na skrivnem s poti njo, ki mu je napotil! Že marsikaj je kakemu Medici kdo umrl prav v prilog!

Tu treba torej prehiteti hudega sovražnika. Ali kje najti ga? Ni dvoma, da se Alessandro povrne k dvorcu, čim ne bi mogel najti izsiljene priče, in se bo bližal vojvodinji s hlinjenim kesom in pretvarjanjem, da izvrši tisto grozno — ne z nasiljem, ki bi ga pozneje obtoževalo, ampak z zavratnim strupom, kakor je že v navadi pri velikaših v sedanjih pogansko malo-

šajo zastopniki političnega društva zlasti med prebivalstvom v okolici edino le za časa volitev. Toda to očitjanje ni upravičeno. Politčno delo namreč ne obstoji edino le v shodih in agitaciji in se prav tisto delo, ki poraja uspehe, ne vrši na shodih, temveč drugje. To delo pa se ni kazalo javno in se ni trebilo v svet na shodih. Ali četudi bi se kazalo naše delo samo pri volitvah, bi to ne bilo slabo, saj je zares naša prva naloga, da se uveljavljamo pri volitvah.

Letošnje občinske volitve

so pokazale, da postaja naša okolica in to posebno v spodnjem delu vedno bolj in bolj mešana v narodnem oziru. Mesto se razvija v okolico, ki je bila doslej skoraj izključno slovensko narodna. Grade se v okolici v velikem številu nove hiše in priseljuje se vanje mestno prebivalstvo, ki pa je mešano. Prihajajo Slovenci in Italijani. In letošnje volitve so pokazale, da je vsled tega razvoja zlasti spodnja okolica v narodnem oziru v nevarnosti. Zgornja okolica nam je zagotovljena, spodnja pa ne več tako. V enem okraju, kjer smo pred štirimi leti zmagali v prvi volitvi, smo prišli v ožjo volitev. Razvoj gre pač svojo pot in mi Slovenci moramo računati z dejstvom, da bo postajala okolica vedno bolj narodno mešana, kakor morajo računati Italijani, da postaja na drugi strani vedno bolj mešana tudi mesto. Razlika tili tu le v tem, da Italijani postajajo v okolici odločilni, mi pa v mestu v mnogo manjši meri.

Z ozirom na to neoporečno dejstvo je naše politično društvo že pred 4 leti v svojem volilnem oklicu dvignilo oklic po proporcionalnem volilnem sistemu, ki ga gotovo umeva vse naše ljudstvo na Tržaškem. Izrekli pa so se za proporcionalni volilni sistem tudi socialni demokratje.

Proporcionalni volilni sistem

bi odpravil sedanje odločevanje absolutne večine in vsaka stranka bi prišla do tistega zastopstva v mestnem občinskem svetu, ki jej gre po številu njenih glasov. Tako imamo mi Slovenci v mestu tisoče glasov, a smo popolnoma brez zastopstva. V okolici bi imeli mi po proporcionalnem volilnem sistemu sicer škodo, ker bi prišle do veljave tudi nasprotne stranke, toda prav tako pa bi prišli do politične veljave tudi mi v mestu samem.

Zahtevati moramo poleg tega od vlade še nekaj drugega. Če se namreč govori danes o naši mestni avtonomiji, ni to avtonomija vse občine, temveč le avtonomija mesta, ali pravzaprav le

avtonomija laške liberalne stranke.

Za tako avtonomijo pa gotovo ne more biti vlada. Če pride torej do uresničenja naših želja, moramo delati tudi na to, da se zagotovi tudi naši okolici lastna avtonomija, nekako na način podobne s posebnim zastopstvom za njene posebne potrebe, ki so sedaj vključ vsem zahtevam 12 okoliških zastopnikov ostalih 68 mestnim zastopnikom deveta briga. V tem oziru smo že povzdignili svoj glas in je treba, da se tudi ves slovenski narod na Tržaškem pripravlja na odločno zahtevo po rešitvi tega vprašanja.

Letošnje občinske volitve so pokazale v marsikaterem oziru lepe uspehe, v marsika-

pridnih časih. Tu se je Raffaello zdela najprimernejše, da čaka na Alessandra in pazi z ruševin na dvorec in na poti, ki vodijo k njemu.

Poprej pa si mora oskrbeti kako orožje.

Hodečemu in tipajočemu se je naenkrat zazdelo, da sliši poleg sebe neko šepetanje — in v hipu je že padel preko nečesa, ki je bilo napeto po tleh preko stene, preko vrvi, ali vrvice — in sedaj so se vrge nanj temne postavne in krepke pesti so ga pritiskale k tlom. Neki glas ga je vprašal, kdo da je in koga da išče po razvalinah.

Mej borbo je odgovoril: „Florentinski plemenitaš, pregnanec, ki išče prenočišče.“

Potem je začul klic: „Pustite ga — je Raffaello Peruzzi.“

Osvobodili so ga, mu zavezali oči, ga vodili skrbno preko razvalin sem in tja. Ni se upiral, kajti ni opazil sovražnega namena. Slednjic je čutil, da je vstopil v zaprt prostor, obveza je padla z oči in pred njim je stal v njegovo radostno začudenje — Luca Rucellai, starec, obdan po oboroženih. (Dalje.)

terem oziru pa so pokazale tudi nevesele stvari! Pritiskala je tedaj splošno gospodarska kriza, splošno razpoloženje ni bilo veselo, in zato tudi ni bilo računati, da poldejo vsi volilci z vnebo na volišče. Bile pa so tudi druge

nevesele prikazni.

Tako je naša organizacija v mestu in okolici pokazala neko orahlanje, oslabljanje vezi, ki nas vežejo, in nekako padanje čustva. Zapazilo se je zlasti, da ni bilo tiste vnetosti, ki naj bi jo imela vez med nami Slovenci, Jugoslovani, ko nas kliče na bojišče boj za naše politične pravice. Doživeli smo celo, ko je narod klical moše: „Pridite na delo, postavite se v službo naroda!“ — da so poklicani odklanjali sodelovanje! In to hočemo pribiti, da so bili časi, ko so se ljudje potegovali za narodne službe, ki ne prinašajo gmočnih koristi, a so častne, a da so bili tudi drugi, ki so se jim odtegovali! Pribiti hočemo, da naša inteligencija v Trstu ne stoji na tisti višini, ki jej je poverjena od slovenskega naroda na Tržaškem! (Burno pritičevanje!)

Priznati je treba brez pridržka, da je polje delovanja za našo inteligenco široko, da ima veliko nalog, da je treba delovati na gospodarskem, kulturnem, znanstvenem, umetniškem polju, pri veseljah, toda prav tako pa smemo trditi, da še ni prišel čas, da bi se ne odzivali pozivu naroda, ki kliče na delo, in da bi ne ožigosali tistega, ki bi odgovarjal na ta klic: „Ne grem delat, ker mi ne konvenira!“ Daleč so še tisti časi, še daleč! Dokler se vrše taki shodi, kakor se vrši prav sedaj v „Politeama Rossetti“, kjer naši nasprotniki razgretih glava vzklikajo proti nam in našim najupravičnejšim zahtevam; dokler nimamo pravic, ki nam grede, toliko časa je popolnoma neopravičljiv izgovor uradnika, odvetnika, čes, imam preveč dela v svoji pisarni, ne morem sodelovati v javnosti! „Vem,“ je rekel govornik, „da poreče kdo, da sem povedal to, da bi želvalše odobravanje; toda živlžgam na vaše ploskanje, povedati pa sem hotel resnico!“ (Konec jutri.)

Zborovanje državnih nameščencev.

V nedeljo dopoldne se je vršilo v gledališču „Fenice“ sijajno obiskano zborovanje državnih nameščencev, katerega so se udeležili tudi državni poslanci: dr. Gregorin, prof. Mandić, dr. Rybář, dr. Gasser in Oliva.

Na dnevem redu sta bili stari zahtevi državnih uradnikov: uveljavljanje službene pragmatike in pristaniška doklada. Zborovanje je otvoril carinski revident g. Viktor Sterle, ki je v kratkem nagovoru protestiral proti neprestanemu zavlačevanju udeležitve službene pragmatike, ki je pravo življensko vprašanje za državne nameščence.

Nato je bil z vzklikom izvoljen za predsednika finančni svetnik dr. Marrocchia, ki je v daljšem govoru navajal krivice, ki se gode državnemu uradniku in opisal zatem zgodovino obeh glavnih zahtev tržaškega uradništva. Državno uradništvo se nahaja dandanes v tako slabem gmočnem položaju, da je direktno prisiljeno, da povzdigne javno svoj glas proti temu nezasiškanemu postopanju centralnih uradov. Če hoče država, da bodo uradniki vzdrževali vedno bolj naporno delo, potem mora v prvi vrsti tudi skrbeti zaanje. Ugodi naj njihovim upravičenim zahtevam in sicer tako, da ne bo treba iskati pokritja za te stroške v novih davkih. Govornik je končno priporočal uradništvu popolno solidarnost, kajti le na ta način je mogoče izvajati popolno zmago.

Nato je poročal poštni oficijal Artur Bellotti o službeni pragmatiki, carinski asistent Franc Maran pa o vprašanju pristaniške doklade za tržaške uradnike. Oba govornika sta v strogo stvarnem in popolnoma strokovnjakem poročilu dokazovala upravičenost zahtev tržaškega uradnika in se zavzemala za takojšnje uveljavljanje službene pragmatike, zboljšanje plač in uvedbo pristaniške doklade. Po referatih je sledila debata, katere se je udeležilo več govornikov. Poprej je še prečital predsednik številne brozjavne simpatijske pozdrave iz raznih krajev monarhije.

Poštni uslužbenec Karel Pascolati je predlagal, naj se odpošlje na Dunaj de-

putacijo treh uradnikov, ki naj osebno izrazijo na pristojnem mestu želje tržaškega uradništva. Posl. Gasser je poudarjal, da bi vlada službeno pragmatiko lahko že izvedla, samo če bi jo hotela, a mesto tega se vrše samo pogajanja. Vlada sicer zahteva, da mora njeno uradništvo živeti uniformno primerno, na drugi strani pa je s svojo malomarnostjo prisilila uradnike, da morajo živeti svoje borno življenje v podstrešnih sobah. Poštni oficijal Nalis je naglašal, da ne pade krivda na državne poslance, če niso mogli izvajati službene pragmatike, pač pa na vlado, ki dela sploh brez poslanec. Toda če merodajni krogi ali pa poslanci ne morejo doseči uveljavljenja službene pragmatike, naj se umakne eden ali pa drugi. Nepravilno bi tudi bilo, če bi se obteževalo uradnike z novimi davčnimi bremenimi. Če ima vlada denar za tuje goste, ga mora imeti tudi za svoje uradništvo. Nato je govoril še dr. poslanec Oliva, nakar je bila debata zaključena.

Obe točki dnevnega reda, ki zahtevata takojšnje uveljavljanje toll potrebne službene pragmatike, in zboljšanje plač in uvedbo pristaniške doklade, sta bili sprejeti soglasno z velikim navdušenjem. Sprejet je bil tudi predlog g. Pascolata.

Nato se je govornik v toplih besedah zahvalil zborovalcem za sijajno udeležbo, jih bodril k vztrajnosti in zaključil sijajno uspeh shod.

Domače vesti.

Iz politične službe. Okrajni glavar Oton Schneider je imenovan za namestniškega svetnika. — Namestništevna tajnika Liabordo grof Mels-Colloredo in Hubert baron Baum pl. Appelschoten sta imenovana za okrajna glavarja.

Premestitev. Inženir Artur Marcuzzi je premeščen iz Tolmina v Trst.

Nemški nacionalizem — paroksizem. Paroksizem je bolno, mrzlično stanje. Nemški nacionalizem se je razpalil že tako, da je prešel v tako bolno stanje. Kar počenjajo Nemci proti vsem drugim narodnostim, to res ni že več fanatizem, ki ga moramo — četudi ga obsojamo — čisto spoštovati radi radi plemenitosti namenov, iz katerih izhaja, ampak je norenje, blaznenje, ki spada — v zdravnikove roke.

Naravnost neverjetno je, da more narod, ki se je povsopel na tako višino kulture, tako podivjati v svoji mržnji do drugih narodov, v svoji oholosti, v svojem napuhu, da zadobiva njegova netoleranca nasproti drugim res neverjetno grde oblike.

Norvežani in Nemci niso v narodnem boju med seboj, njihovi narodni in jezikovni interesi se ne križajo in nikjer na božjem svetu je ni točke, kjer bi Norvežani ogrožali nemško „narodno posest“, tisti njihov prosluli „besitzstand“. In vendar: kaj se je zgodilo! Norveški raziskovalec tečajev Amundsen je hotel v Schleswigu prirediti znanstveno predavanje. Seveda v svojem materinem jeziku!! A nemška vlada je to predavanje prepovedala!! Ali ni le prepoved sama, ki kriči o nemškem paroksizmu, ampak tudi — in še posebej — motivacija te prepovedi. Čujte le! Predavanje se prepoveduje le zato, ker je norveški jezik soroden danskem u. (Dance sovražijo Nemci ravnotako ljuto, kakor nas Slovane). Nemško policajstvo meni namreč, da bi z ozirom na narodno-politična nasprotstva med Nemci in Danci že sorodnost kakega jezika z danskim mogla ogroziti nemško državo in nemški narod!! To je ravnotako, kakor da bi bil med tržaškimi državnimi organi kak — idijot, ki bi menil, da bi kako kitajsko predavanje v Trstu moglo resno ogroževati avstrijsko državo! Odslej se ne bomo več čudili, da se avstrijski diplomatje tresajo radi dijaških počitniških potovanj. Ti ljubi Bog — saj hodijo v berlinsko šolo — diplomatje namreč.

Celo organ nemškega centra „Germania“ se sramuje tega člena podivjanosti nemškega nacionalizma. Huduje se namreč: Posledica temu pro... slulemu jezikovnemu paragrafu (12. državnega zakona o društvih), prepoved znanstvenega predavanja v norveškem jeziku, zveni sicer neverjetno in more nas Nemce osmešiti pred vsem svetom; koncem konca pa ta prepoved ni nič bolj smešna in sramotna, nego je ves ta paragraf sam, ki ga je ustvarila državniška umetnost Bülova s pomočjo nemškega svobodnjakstva!

Uvaževani nemški list meni, da so take prepovedi smešne in sramotne. Mi pa pravimo, da so blazne, ker morejo ugled nemštva kompromitirati še notri globoko pod

zemljo. Ta nemški paroksizem je tudi res srečno dospel do tega, da je nemštvo danes omraženo po vsem božjem svetu, da radi tega paroksizma izginejo stara sovražstva (n. pr. med Anglijo in Rusijo).

In naši avstrijski diplomatje in državniški hodijo vendar v Berlinu po nauke in uzore in jih celo prekašajo!! Dobro pripominja praška „Ulon“ k gornji sramotni prepovedi: „Kaj bi rekel organ nemškega centra k temu, kaj se pri nas dogaja s takimi smešnostmi, pri nas, kjer nimamo nikakega § 12, ampak državni temeljni zakon, ki zagotavlja enakopravnost deželnih jezikov, a imamo vendar justicičnega ministra, ki daje sodnikom navodila, kako naj kršijo ta državni temeljni zakon!“

Trdo besedo je izpregovoril dr. Rybář na predvčerajšnjem shodu o usodi te države, če bodo nadaljevali vladanje po berlinskih uzorih — ali ne prerisnične besede....

Proti nameščanju nemških orožnikov v Primorju. Omenjali smo že, da so poslanci dr. Rybář in tovariši vložili v zbornici poslancev interpelacijo na ministra za deželno brambo radi nameščanja nemških orožnikov po Primorskem. Interpelacija se glasi:

Slovenski listi poročajo, da se v zadnji čas v Primorju namešča v orožniško službo vedno več oseb, ki niso večje slovenskemu jeziku.

Ako ta vest odgovarja resnici, potem ne bi nameščanje deželnih jezikov nezmožnega orožništva pomenjalo le kršenje obstoječih predpisov, marveč tudi zelo nevarno ogroževanje varnostne službe, ker je ravno v tej službi v kritičnih momentih popolno poznavanje jezika prebivalstva v neizogibno potrebo.

Dogodili so se baje tudi že slučaj, ko je valed nepoznavanja slovensčine prišlo do skrajnega obžalovanja vrednih nastopov.

K temu je pripomniti, da se, kakor se poroča, nameščanje jezikovno nevalificiranih orožnikov nikakor ne da opravičevati s pomanjkanjem slovenskih kompetetov, ker se, nasprotno, slovenski prostilji odklanjajo in pozivljajo, naj vstopijo v orožniško službo v Bosni in Hercegovini.

Podpisani si dovoljujejo torej vprašati: Ali je vaši ekscelenci znano, da se v orožniško službo v Primorju nastavlja osebe, ki niso večje deželnim jezikom, posebno pa ne slovensčini?

Ali je vaša ekscelenca voljna prepovedati vsprejemanje jezikovno nevalificiranih orožnikov in že imenovane osebe premestiti v kronovine, kjer bo njihovo pomanjkljivo jezikovno znanje zadoščalo?

Kamoraška harlekinada. Na nedeljskem shodu državnih nameščencev je govoril tudi tržaški laškoliberalni poslanec Gasser, ki je med drugimi tudi poudarjal, da prihaja pravkar s shoda za laško univerzo, kjer je bila ob splošnem odobravanju sprejeta izjava, da so italijanski državni poslanci z ozirom na nujno potrebo zboljšanja gmočnega položaja državnih nameščencev odstopili od svoje zahteve, naj pride vprašanje italijanske pravne fakultete v Trstu na dnevni red državnega zbora pred uradniško pragmatiko in tako torej dali prednost temu vprašanju.

Stvar se je slišala na shodu lepo in zborovalci so tudi z zadoščanjem vzeli znanje to izjavo, seveda tisti, ki niso vedeli, kako je s stvarjo v resnici. Resnica pa je namreč ta, da italijanski poslanci niso nikdar v parlamentu niti v odseku tudile namignili, da hočejo dati prednost uradniški pragmatiki pred svojim vseučiliškim vprašanjem, in je potem takem vse skupaj le izgovor, ki naj bi jih izvelkel iz zadrege, ker ne morejo nikamor dalje s svojo fakulteto. Grozde je prekliso, je rekel listak, ker ga ni mogel doseči, in italijanska pravna fakulteta v Trstu je za gospode Gasserja, Pitacca i. dr. tudi tako zelo visokokisla, da so si sedaj izmislili lepo pravljico o „prednosti“ in jo čisto svežo še postavili pred samega navdušenja se znoječe svoje zborovalce na dijaškem shodu v Politeama Rossetti, odkoder so jo potem nesli na shod državnih nameščencev, hoteč tudi njim zbrlsati željo očli.

So pač res komedijantje ti laškoliberalni kamoraši prav povsod, kamor jih deniš. Toda eno naj si pa le zapomnijo, da namreč v obupnih gmočnih razmerah komaj še životareč državno nameščenstvo pač ni primerno občinstvo za take kamoraške

harlekinade, in da ima vsa pravico, smatrati tiste, ki so mu postregli žnjo, za ljudi, ki hočejo morce brliti z njihovo bedo. Če jim laškoliberalna kamora ne more dati ničesar, naj se vsaj ne norčuje na tak bedast način iz njih! Državni nameščenci imajo tu priliko, da izpoznajo laškoliberalno kamoro v vsej njeni plitvosti in nizkosti. Naj si zapomnijo to, ko jih bo zopet klicala ta stranka v boj za svojo nadvlado v Trstu, naj si le zapomnijo, da jih je v njihovi veliki bedi pitala z — lažjo!

Spored koncerta pevskega društva „Kolo“ iz Zagreba, ki se bo vršil v soboto, dne 15. t. m., ob 8:15 zvečer v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Trstu:

Pri koncertu sodelujejo: g. Tadej Lowczyński (tenor), g. Marko Vušković (bariton), člana hrvatskega gledališča v Zagrebu in prava člana „Kola“ ter moški in ženski zbor „Kolašev“ — 90 članov.

1.) Vilko Novak: „Cvetje z narodnega vrta“. Parafraza na hrvatske narodne pesmi v 4 delih za mešan zbor, tenor, bariton solo s spremljevanjem klavirja in harmonija.

2.) a) Srečko Albini: Arija iz opere „Maričon“;

b) Vatroslav Lisinski: Arija iz opere „Porin“; poje g. Tadej Lowczyński (tenor).

3.) Vilko Novak: „Hrvatsko!“, moški zbor.

4.) a) V. Parma: „Poslednja noč“;

b) A. Lajovic: „Pesem stara“; poje g. Marko Vušković (bariton).

5.) Stevan Mokranjac: „Iz moje domovine“, V. rukovat srbskih narodnih pesmi za mešan zbor.

6.) a) Josip Hatze: „Majka“;

b) Josip Hatze: „Kad mišljah mrjeti“; poje g. Tadej Lowczyński.

7.) B. Smetana: „Pesem na morju“, veliki moški zbor.

8.) a) Glilka: Arija iz opere „Življenje za carja“;

b) Ivan Zajc: „Utjeha“, poje g. Marko Vušković.

9.) Anton Anđel: Hrvatske narodne pesmi:

a) „Oj, jesenske duge noči!“

b) „Oj, Korano, tiha vodo!“

c) „Vrbnič nad morem! Pade listak....“

d) „Sva se gora listom sasta....“

e) „Prevareni zet“.

Vstopnine za koncert pevskega društva „Kolo“ iz Zagreba so v predprodaji pri vratarici „Narodnega doma“ od danes naprej: Lože A K 20.—. Sedeži v pritličju od I. do V. vrste K 4:50, od VI. do X. vrste K 3:50, od XI. do XV. vrste K 3.—; sedeži na galeriji K 2:50. Stojlišča v pritličju K 1:20, na galeriji K —70. Dijaške in vojaške vstopnice K —80.

Prosimo slavno občinstvo, da si pravočasno preskrbi sedeže in da tudi vstopnice za stojlišča kupi v predprodaji. Zunanji posetniki koncerta naj pošljejo denar za vstopnice na naslov: Karel Mahkota, ulica Piccardi št. 28, in dobe vstopnico z obratno pošto.

Akademični slikar P. Gustinčič — šofer! Z Reke smo prejeli: Premalo je zanimanja za umetnost, posebno pa, kar se tiče upodabljanja očee umetnosti. In marsikateremu izmed naših slikarjev je to že napravilo grenke čase. Ni čuda, če se nam je torej eden izmed najbolj talentiranih ljubiteljev učencev, g. Pavle Gustinčič, takorekoč izneveril, ali bolje rečeno, prisilili smo ga, da nam pozneje dokaže svoje zmoglosti in nam prikazuje krasoto našega skalnatga Krasa v ubranih barvah, iz katerih nam odseva veselje in skora bi rekel nasmejana razposajenost Gustinčičeva. Tudi on sam ni pričakoval tega, kar ga čaka v domovini, ko je lansko leto odpotoval v Pariz, da nadaljuje svoje študije. A tukaj se mu je sreča zopet, kakor dostikrat prej, izneverila in po trimesečnem stradanju, po dolgem notranjem boju, se je moral odločiti, da zapusti prižiki Montmarire, kajti brez denarja se ne more ni tukaj živeti. Zalosten je bil sicer, da se mu niso izpolnile lepe sanje, ko se je spominjal domovine, tihih kraških vasic, kjer si je ustvarjal v duhu lepšo bodočnost. A kmalu je videl, da so bile to res le sanje, kajti on je umetnik, a za tukajšnje filistre — pravi — ne bo slikal. Živel je potem v Voloskem—Opatiji, kjer je — kakor je bilo tudi v cenj. list. javljeno — priredil razstavo s tukajšnjima akad. slikarjema J. in Ljud. Janovsky. O razstavi se je kritika zelo pohvalno izrazila. Ko je oče, davčni eksekutor, začel skrbeti, da bi mu sin sprejel kako

Osram

žicna žarulja

Nerazbljiva
70% štrujna prištednost
Sjajno bijelo sviječlo

Dobiva se v Trstu pri tvrdki R. DITMAR, Gebrüder Brunner, Piazza del Ponterosso št. 1.

službo, se je Gustinčič odločil, da bo študiral — šoferstvo. Sprejeli so ga v avto-garažo v Voloskem, kjer je čez 5 mesecev, koval, kurlil in pihal kovaški meh. Dali so mu po tem spravevalo, s katerim ga priporočajo kot mehanika. Nekaj dni potem je napravil na Reki šoferski izpit.

Smešno, kaj ne: umetnik in šofer, a pri nas se dogaja še marsikaj. Zdaj čaka samo službe; bržkone dobi mesto na reških taksametrijah. Umetniku častitamo in ga tolažimo s tem, da je kraški sin in da je več naših umetnikov, ki se jim zelo malo boljše godi.

Nekaj na adresu „Piccola“ in „Indipendente“. Prejeli smo: Imam sorodnika, ki je bil 21 let v Rimu. Zahajal je v različne družbe. Nekoč se je sešel z nekim vojakom, ki je služil Garibaldi v bližini Benetk. Pravil je: Napadli smo neko sosedno vas, pobrali ljudem živino in denar, potem pa smo ušli — v cerkev. Ko nismo imeli tuda nikar ničesar več pobrati, ognili sem se z mašniškim pluvialjem. Tako osemleten sem stopil pred „capitana“ Garibaldi in mu rekel: „Vado a Venezia“, per o.... Ta se mi je milostno posmehljaval, me pohvalil in z dopadajenjem gledal na svoje „prvake“.

Posim Vas, g. urednik, da poveste to na uho, ali samo na eno, „Piccolovemu“ uredništvu, da se ta stvar ni dogodila morda v onih časih, ko so se naši predniki branili v Ajdovskem gradu, ampak v zadnjih bojih, ki so jih imeli Italijani z Avstro-Ogrsko. Na drugo uho mu pa povejte, da je cel koš takih resničnih dogodkov na razpolago (če bo prostora v cenjeni „E.“) Nekateri so take, da bo šumelo po ušesih ne le „Piccolovcem“, ampak tudi po onih pri listu „Indipendente“. (Ime dotičnika se glasi: Giovanni Nardin-i.)

Z Opčin: Kakor v večini okoliščinskih vasi, imamo tudi tu zadrugo upravičenih posestnikov, ki bojujejo boj proti mestnemu magistratu za pravice, podedovane od naših pradedov. Žalobog pa imamo med seboj ljudi, ki namesto da bi zadrugo podpirali v njihovem boju za pravice, katere bi bile in njim v korist, ali vsaj zadrugo ne ovirali v njihovem boju, jim le delujejo v škodo. Tak slučaj hočem danes tu opisati:

Pred kakimi štirimi tedni je g. Ferdinand Feriuga, predsednik naše zadruge upravičenih posestnikov, dal posekati par akacij in brestov, ki so rasti ob cesti, katero je njegov pok. stric na lastne stroške več let vzdrževal ter dotične akacije tudi sam zasadil. In glejte, g. Feriuga je sedaj težko rad motenja posesti od mestnega magistrata, gotovo po ovadbi g. kapovila ali poljskega čuvaja. Ko pa je pred nekako sedmimi meseci g. Anton Vremec, gozdni čuvaj, ob isti cesti posekal tudi svoje breste, takrat g. Mesar in Danev niti nista genila v obrambo občinske posestne pravice. Gosp. kapovila v stari senci ob sežanski cesti pojdit in počistite svoje groblje in smeti, ne pa da bi nam posestnikom kvarili našo posest.

Zahvala. Gospod dr. Just Periot je daroval deški šoli na Acquedotto nagnjenega sokola; gosp. I. Pištanc pa krasnega orla. Obema darovalcema se lepo zahvaljuje vodstvo.

Tržaška podružnica „Slovenskega planinskega društva“ vabi na izlet v Brancio in na Erzeli, ki ga napravijo nekateri člani prihodnje nedelje, dne 16. novembra 1913. Odhod iz Trsta z brzovlakom državne železnice ob 7.45 zjutraj, do Stanjele-Kobdila, odhod peš na Erzeli, potem v Brancio k Čehovinu, kjer se bo praznoval ob 1.30 popoldne na skupnem kosilu Martinov večer. Povratek v Trst iz Stanjele-Kobdila z vlakom poljubno ob 5.56, 7.17, ali 8.46 zvečer. Reditelj izleta je g. Alojz Knafec v Trstu, ulica Skorklja št. 495, kateremu naj se prijavi pismeno do četrta 13. novembra 1913. zvečer, kdor se hoče udeležiti skupnega kosila.

Izdaja novih preračunjevalnih tablic. Glasom razpisa c. kr. trgovskega ministrstva od 28. okt. t. l. št. 50309/P natisnile so se nove preračunjevalne tablice za poštne nakaznice, ki nakazujejo v frankih, markah ali pudih šterlingov. S temi preračunjevalnimi tablicami se opremijo le poštni uradi z večjim prometom. Poštni uradi, katerim ne bodo na razpolago te tablice, se poslužujejo pri preračunjevanju na franke, marke ali pudle šterlingov glasečih se poštinih nakaznic tablic, ki jih vsebuje pisemskopoštni cenik. Nove tablice razpečava poštni časopisni urad I na Dunaju po 30 st. — Poštni uradi izven Dunaja posredujejo naročbe na te tablice. Denarni zneski se v teh slučajih prepošljejo s poštne prosto poštne nakaznice na poštni časopisni urad I na Dunaju.

Tržaška mala kronika.

Trst, 10. novembra.

Zaradi demonstracij, ki so se vršile v nedeljo po končanem shodu laškega dijaštva je bilo aretiranih, kakor smo že poročali, 28 oseb. Od teh jih je bilo 25 kaznovanih s policijskimi kaznimi, 3 pa so pridržali v zaporu in jih izroče sodišču. Ti trije so: 20letni sluga Brocchi, Tržan, ki je tedaj, ko je nekaj demonstrantov hotelo ustaviti nekega redarja na kolesu, začel kričati: „Si, si, deghe a quel suffion“. — Po-

tem Konstantin Molinari, star 27 let, Tržan, pomorski strojnik, ki je skušal nahujskati množico, da bi iztrgala policijske aretirance. Končno 18letni šofer Avrelj Krampe, ki je obklatel redarje s psokami: „manigoldi, ladri, farabutti“.

Poizkušen samomor. Franc Samec, star 23 let, iz Sv. Križa, je včeraj zvečer na Goldonijevem trgu skočil pod tramvajski voz. Voznik je sicer hitro zavril voz, ki pa se vilič temu ni mogel tako hitro ustaviti, da ne bi bil prišel Samec podenaj. Ljudje, ki so videli, kako je človek izginil pod vozom, so bili prepričani, da je mrtev ali pa težko poškodovan. Toda ko se je voz premaknil, se je pokazal Samec izpod njega popolnoma nepoškodovan. Ker je bilo očitno, da Samec ni prav pri pravi pameti, so ga odpeljali v opazovalnico. Povedal je, da je prišel nalašč zato v Trst, da bi si na kak način vzel življenje. Zakaj je hotel storiti to, pa ni povedal.

Telesne poškodbe. Jakoba Žimnika, starega 38 let, rodod iz Kranja, hlebarskega hlapca, stanujočega v Carduccijski ulici št. 40, so včeraj ponoči od zadaj napadli v Carduccijski ulici trije neznanci. Bil je ranjen na levem očesu.

Henrik Sala, 18 let star, natakar, stanujoč v ul. Antonio Canova št. 13, je včeraj ponoči ob dveh ovadil policijskega tovariša Ivana Musso, ki je rodod iz Roviga, da mu je v gostilni „Volto di Chiozza“ ukradel klobuk in ga potem še napadel s pestmi.

Josip Likar, star 60 let, sodar, je včeraj v gostilni v ul. Geppa št. 18 pil in jedel, da je znašal račun par kron. Pilač pa ni, temveč je kar vstal in odšel. Pritekel pa je za njim natakar in zahteval, naj plača zapitek. Likar pa ni plačal, temveč je mahnil po natakarju in potem še po nekem Azonu in Ellasu, ki sta se potegnili za natakarja.

Tatvine. Aretirani so bili včeraj: Alfred Holl, star 20 let, iz Liverpoola na Angleškem, stanujoč v ul. Canova št. 6, ker je v kinematografu „Iris“ ukradel svojemu tovarišu Alfredu Belliju, vratarju v hotelu „Central“, denarnico z 38 K.

V luknjo so spravili tudi znanega tržaškega tatu in sleparja Antona Gandolfa, ker je razsajal po ulici.

Ivan Batistič, star 28 let, rodod iz Standreža pri Gorici, premogar, je bil aretiran, ker je na parniku „Erodiade“, svojem tovarišu Marinu Malekarju, ko je spal, ukradel 10 K.

Štefan Vuković, star 24 let iz Ljona v Hercegovini, zidarski podajč pri tvrdki Göbel & Foril je ukradel, ko je delal v lazaretu pri Sv. Jerneju, širi volnene odeje. Vteknili so ga v zapor.

Poizkušen samomor kapitana. Kapitan L. Guttwald, rekte Guttwald nas prosil, da konstatiramo, da ni res, da se je hotel usmrtiti na parniku „Sebenico“ društva „Daimacije“, pač pa se je nekaj ranil ob priklki, ko je čistil svoj revolver. To pobijski dejstvo, da kot kapitan ni odložil poveljstva parnika in da odpluje v kratkem na določeno mu vožnjo.

DAROVI.

V počestitev spomina blagopokojnega dvornega svetnika g. Mateja Ternovca je podaril moški podružnici CMD gosp. A. Štular 10 K.

Od stopnje do stopnje pada oni, ki trpi na zapeki, ter si ne stavi v skrb, isto odpraviti. Nabiranje ostankov v črevih povzroča tlako, nevoljo, motenje obtoka krvi, težko dihanje (pri onih, ki trpe na srčni boleznih z nemalo nevarnostjo) glavobol, omotico, melanholijo, hypohondrijo, da celo tudi temne misli o samomoru. — Vsakdo, ki pije na tešče kozarec naravne kisle vode „HUNYADI JANOS“ se iznebi teh sitnosti.

Mnogo uspešnejša nego ribje olje

je „Emulzija Scott“ iz ribjega jetrnega olja. Dokazi so na dlani i. s. Z uporabo „Emulzije Scott“ so odpravljene vse težkoče, med katerimi posebno težka prebava, zoperni okus in duh. „Emulzija Scott“ pa je tako lahko prebavna in tako dobrega okusa, da se jo lahko da tudi otrokom v povojih, ker je ista posebno velike važnosti v času, ko otroci delajo zobé. Naj se ne daje tedaj otrokom navadno ribje olje, ampak „Emulzijo Scott“ iz ribjega jetrnega olja, ki je bela kakor mleko in ravno tako uspešna poleti kakor pozimi.

Cena originalni steklenici, ki se dobiva v vseh lekarnah Kron 2.50. Ako se pošlje 50 vinarjev v znakih trdki „Scott & Bowne G. m. b. H. Dunaj III“, ter se ob tej priliki sklicuje na ta oglas, pošljemo potem ene lekarni, in sicer samo enkrat, steklenico emulzije „Scott“ za poskušnjo. (4)

DVE ČRKE
K. u. G.
morate vedno imenovati, tako želite piti pavi ruski svetovnoznani K. u. G. Popov (aj). Eden poskus dokazuje njegovo dobioto

POHIŠTVO **SOLIDNO: in: ELEGANTNO**
PO ZMERNIM CENAM
RAFAELE ITALIA
TRST - VIA MARGANTON - TRST

Mnenje gospoda A. Greussing-a

primarija bolnišnice cesarja Frana Josipa v Dečinu.

Gosp. J. SERRAVALLO

Trst.

Bila je ena najsrečnejših idej, ki se je tudi uresničila, združiti dve dragoceni zdravili: kliniski alkaloid z železnim elementom v taki sestavi **ŽELEZNATO KINA-VINO SERRAVALLO** (vino di Chlna Ferruginoso Serravallo), ki ne samo vrne bolniku zdravje, temveč mu tudi dela veselje pri jemanju.

DEČIN, dne 2. marca 1909.

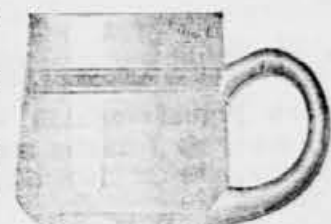
Dr. A. GREUSSING.

Ul. Cavana 15, nasproti škofijske palače prostovoljna likvidacija

vseh steklenin in porcelano, ki se nahajajo v zalogi. Izbera namiznih service ter za kavarne in umivalnike. Interesantno za gostilničarje, krčmarje in kavararje.

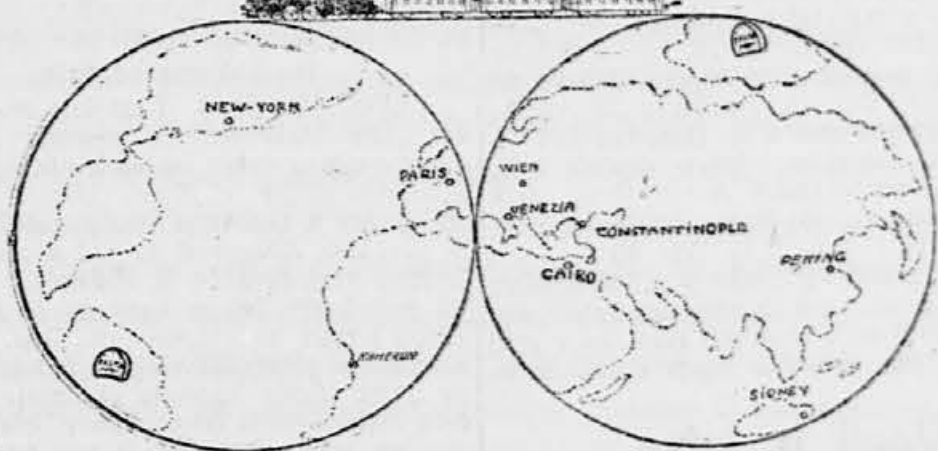
Kozarci za pivo
1/2 lit. po 30 vin.
1/2 lit. „ 18 „
vinski kozarci po
9 vinarjev,
elegantni stekleni
krožniki po 9 vin.

Jakob Hirsch ulica Cavana št. 15
nasproti škofijske palače

V 8 dneh krog sveta

Posebna poročila za PALMA
tisk Dr. Fritz KAUTSCHUK.

Za potovanje krog sveta se ravno kar pripravljam. Da redna poročila Vam pošiljam bom, Vas zagotavljam, Sledite na papirju mojih čevljev sled, Sicer pa v 8 dneh Vam pridem spet v poset.

LOKALE za magazin, pisarno in stanovanje,

v Narodnem domu v Trstu se oddajo s 24. februarjem. Oglasiti se pri upravitelju, vojaški trg št. 2, I. od 9-12 dop.

NOVA PRODAJALNA ZGOTOVLJENIH ŽENSKIH OBLEK

MARCO CONFORTI

TRST — ULICA CAMPANILE ŠT. 21

NAJVEČJA IZBERA ZGOTOVLJENEGA ŽENSKEGA PERILA po najzmernejših cenah.

Plašči zadnja novost	od K 18-- do 48	Bluze zadnje novosti	od K 2-- do 35
Jopiči	„ „ „ K 22-- do 35	Spod. krila vsake vrste	„ K 3-- do 22
Obleke	„ „ „ K 20-- do 80	Vestalje (novost)	„ K 7-- do 35
Krila	„ „ „ K 7-- do 30	Srajce (čipkan chiffon)	„ K 1.50 do 5

Prosi se, da vsakdo ogleda razstavo, ne da je primoran kupiti.

— V počaščenje spomina blagopokojne g. e. Marjane Boštjančič, matere g. dr. Leopolda Boštjančiča, odv. koncipijenta, so zbrali njegovi prijatelji 42 K v isti namen.

— Vrla gospa Bičkova je nabrala po nedeljskem shodu za isto podružnico 50 K 73 vin. Srčna hvala.

Darove za CMD sprejema blagajnik moške podružnice učitelj Čok v šoli Acquedotto 20.

Slovensko gledališče v Trstu.

V četrtek zvečer ob 8.30 se ponovi slajno uspeha klasična tragedija Viljema Shakespearea

„OTELLO“.

Ker že mnogi niso videli tega klasičnega dela, ga je stavila intendantica zopet na repertoar. Tragedija je dosegla pri svoji premijeri velik uspeh ter pri občinstvu in kritiki obilno priznanje.

Predstava je izven abonementa.

Vstopnice in sedeži so v razprodaji pri dnevnem gledališki blagajni v „Narodnem domu“ (glavni vhod).

Društvene vesti.

Pevski zbor „Glasbene Matice“ v Trstu. Danes ob 8 zvečer pevska vaja za moški zbor.

„Društvo jugoslovanskih železniških uradnikov“. Nocoj seja osrednjega odbora točno ob 8.15.

„Zveza jugoslovanskih železničarjev“ priredi v nedeljo, dne 16. t. m., v prostorih „Konsumnega društva“ v Rojani točno ob 4.30 popoldne veselico s petjem, igro in plesom. Pevske točke izvaja društveni zbor. Pri plesu in med točkami svira rojanski šramel-oktet. Igra „Zamujeni vlak“ bo nudila obilo smeha. Za obilno udeležbo se najviljudneje priporoča odbor.

„Prva iriška slovanska godba“ naznanja članom da se od jutri naprej začnejo vaje namesto ob 8, že ob 7. Učitelj gospod Majcen.

Nar. delavska organizacija.

Zveza jugoslovanskih lesnih delavcev. Danes, ob 7 zvečer sestanek odborikov zveze, kakor tudi odborikov vseh lesnih skupin.

Podružnica N. D. O. pri Sv. Jakobu. Jutri, v sredo, ob 7 zvečer važna seja v „Delavskem kons. društvu“ pri Sv. Jakobu.

Odbor godbenega odseka NDO ima danes ob 8 in pol jako važno sejo, ki naj se je vsi odboriki zanesljivo udeležijo.

Delavce „Dalmacije“ vabimo na nujni sestanek, ki bo danes ob 7 zvečer v društvenih prostorih, ul. sv. Franciška, 2.

Vesti iz Goriške.

Štanjel. — A. Rojc, tajnik CM podružnice v Štanjelu je nabral dne 9. 11. t. l. v znani krčmi g. Fl. Čehovina v Gor. Branic 19 K 40 v. v prid tej podružnici. — Letnino so plačali Gorup Alojzij, učit. Gabrijel 2 K, Gorup Marica, učit. hčerka Gabrijel 80 v. za dve leti, Čehovin Ivan in Ciril (Rokcen) G. Bravica oba 4 K. Darovali so: 1. I. Trst 1 K, Železnikar Jožef, Opčine 2 K, Setembrini Ivan in Delak Anton, Trst, vsak po 2 K, Šeme Anton, Rome Martin in I. I., Trst vsak po 1 K in I. I., Trst 60 v.

Ob tej priliki se izreka g. „Setembrinju“ presrečna zahvala, ker je napravil nabiratelj toliko znoja s tako imenitno reklamo v prid CM podružnici. Presrečna hvala vsem darovateljem!

Vesti iz Istre.

Iz Pule. „Slovensko pevsko-zabavno in podporno društvo v Puli“ ima svoje prostore v ulici Fausta št. 5, v 1. nadstropju tik redarske vojarne. Društvo sprejema tudi naročila za „Matico slovensko“ in družbo sv. Mohorja. Pri tej priliki mora odbor izreči javno zahvalo znanim rodoljubnim brcem Ludoviku in Bogdanu Dakleja, ki sta bila tako dobra in požrtvovalna, da sta darovala društvu več pohištva in drugega. Čast takim možem, naj bi se tudi vzgledali po njih!

Prva zabava v oktobru, ki se je vršila v „Narodnem domu“, je izvrstno uspela v vsakem pogledu. Ljudstva je bilo toliko, da jih je moralo veliko oditi, ker ni bilo najti niti kotička, da bi človek sedel.

Pevci so dobro peli in tudi „češka godba“ pod vodstvom gosp. Tichega je pokazala, da bi se moglo v Puli veliko storiti.

Društvo krasno uspeva: ima že nad 100 članov med njimi 40 pevcev.

Ker je odbor izvrstno sestavljen, nadejamo se, da bo društvo čisto reševalo svojo veliko nalogo: da dovede vse Slovence v Pulo (jih je na tisoče) pod društveno streho ter jih tako obvaruje raznarodanja.

BRZOJAVNE VESTI.

Skupni ministrski svet.

DUNAJ 10. (Kor.) Pod predsedstvom zunanlega ministra grofa Bechtolda se je vršila danes seja skupnega ministrskega sveta, ki se je pečal z zadnjimi pripravami za delegacijsko zasedanje, ki se prične dne

18. t. m. O kakem drugem vprašanju se danes ni razpravljalo. Seje so se udeležili: zunanji minister grof Berchtold, ministrski predsednik grof Stürgkh in grof Tisza, finančni minister Teleszy in vodja finančnega ministrstva Engel, skupni finančni minister vitez Bilinski, vojni minister Krobatin in mornariški poveljnik admiral Haus.

DUNAJ 10. (Izv.) Skupni ministrski svet se je pečal s končnimi pripravami za delegacijsko zasedanje, ki se prične dne 18. t. m. Dne 19. t. m. bodo delegati sprejeti od cesarja v avdienci in bo prečital cesar svoj prestolni govor, ki ga je ministrski svet danes odobril. Zunanji minister grof Berchtold je skiciral danes svoj ekspoz, ki ga bo imel najprej v ogrskih delegacijah. Zatičuje se, da je gradivo, ki bo predloženo delegatom, zelo obširno in da bodo trajale delegacije do srede decembra. Tudi ogrski opozicijonci so se odločili sprejeti svoje mandate in nameravajo ostro kritizirati Berchtoldovo politiko in razkriti tudi več škandalov iz ogrskega političnega življenja. Ogrska vlada se boji, da pride do novih škandalov in pokliče zato na Dunaj močen oddelek parlamentarne straže.

Gališka kriza. — Zadnji poskus.

DUNAJ 10. (Izv.) Vlada hoče napraviti zadnji poskus, da doseže med Poljaki in Rusini sporazum. Ministrski predsednik grof Stürgkh je povabil načelnike vseh volilnih reformi nasprotujočih poljskih strank za sredo na Dunaj, da se na konferenci ugotovi vprašanje, ali bi bile volilni reformi nasprotujoče poljske stranke pripravljene dovoliti, da bi se v gališkem deželnem zboru glasovalo o volilni reformi. Gre torej le za pasivno asistenco nasprotnikov volilne reforme. Zatičuje se, da poljski konservativci temu načrtu niso ravno nastrojni, a Rusini so izjavili, da bi sprejeli to koncesijo le pod tem pogojem, če dobe od Poljakov pismene garancije, da so pripravljeni privoliti v glasovanje. Če bi se konferenca na Dunaju obnesla, potem hoče grof Stürgkh poskusiti z nadaljevanjem pogajanj s poljskim blokom. Vsekakor vlada upa, da glede gališke krize še ni padla zadnja beseda.

Rusini smatraja pogajanja za razbita in je obnovitev odvisna zgolj od poljskih konservativcev in Vsepoljakov. Tudi se Rusini ne čutijo več vezane na principe svoječasnega sklenjenega kompromisa. Rusini bi le v slučaju, če bi bila vlada odločena za vsako ceno izvesti volilno reformo, opustili svojo obstrukcijo v državnem zboru. — Kakor je razvidelo, je situacija še vedno jako negotova.

† Alfonz Stiasny.

PRAGA 10. (Izv.) Na svojem posestvu pri Pragi je umrl danes v 83. letu svoje starosti ustanovitelj češke agrarne stranke Alfonz Stiasny.

Komisariat na praškem magistratu?

PRAGA 10. (Izv.) V mestu so se danes zopet pojavile vesti, da hoče uvesti vlada na praškem magistratu komisariat ali vsaj imenovati svojega poverjenika, ki bo kontroliral vse finančno poslovanje občine.

Razjaljena oficirja.

LINC 10. (Izv.) Tukajšnji socialistični list „Die Wahrheit“ je priobčil pred par dnevi vesti o neklih izgredih oficirjev 4. dragonskega polka v Enzu. Denes popoldne sta došla v redakcijo nadporočnik Weber in poročnik Adamovič in zahtevala, da list dotično vest prekliče in obžaluje. Prišlo je do prepiranja, tekmo katerega je Adamovič enega izmed urednikov oklofutal. Ker so napadencu priskočili njegovi kolegi na pomoč, sta oficirja zgrabila za sablje in pričela mahati okoli sebe, kakor blazna. Ranila sta težko pet oseb. V tem trenutku so udili v redakcijo črkostavci, ki so razorožili oba oficirja in ju strahovito pretepili. Pred redakcijo ista se je kmalu zbralo več sto ljudi, ki je zavzelo napram oficirjema skrajno sovražno stališče.

Beilis oproščen.

KIJEV 10. (Kor.) Žid Beilis Mendel, ki je bil obtožen ritualnega umora, je bil danes po večtedenski razpravi oproščen.

Kardinal grof Hornik o ogrskih razmerah.

BUDIMPEŠTA 10. (Izv.) V javnosti vzbujala veliko senzacijo, da se je pri otvoritvi ogrskega katoliškega kongresa, kardinal grof Hornik ostro obrnil proti sedanji korupciji na Ogrskem. Izjavil je, da se gode na Ogrskem stvari, o katerih kar ni razpravljati in naglašal, da morajo tudi v političnem življenju vladati gotovi moralni zakon.

Grško-turški spor.

ATENE 10. (Kor.) Radi predstoječe intervencije v grško-turškem sporu, rumunski notranji minister Take Jonescu, ki je bil včeraj tu slovesno sprejet, danes še ne odstopa. Take Jonescu je imel že včeraj več konferenc s turškim delegatom Galib bejem, ki je poročal o tem v Carigradu in pričakuje sedaj novih instrukcij. Kakor se zdi, bi v nekaterih vprašanjih sicer zamoglo priti do sporazuma, nikakor pa ne v glavnih vprašanjih, če Porta ne spremeni svojih zahtev. Najbrže se bodo pogajanja jutri zopet nadaljevala.

Kokovcev pride v Berlin.

BERLIN 10. (Kor.) Ruski ministrski predsednik Kokovcev pride dne 16. t. m. v Berlin in ostane tu 18. t. m.

92 podgan je ležalo zjutraj mrtvih

ubitih v eni noči z našim morilnim sredstvom. Neskodljivo ljudem. Neskodljivo za domače živali, divjačino, perutnino in se radi tega zamore rabiti v konjarnicah in prešičjih hlevih, kuhinjah, kletih in drugod. — Ubijajte le podgane in miši, tudi morske podgane in krke! Posestnik v. S. in S. ... Požun piše: Včeraj smo postavili Vaše sredstvo. Rezultat: danes 92 podgan mrtvih. Gotovo da je poginilo več drugih, katerih nismo našli. — Revirski lovec Sch. Wiegenschütz piše: Vaše sredstvo je očistilo naše prostore izborna. V enem dnevu sem našel 86 podgan ubitih. — Ulrich v. K. Schlockow piše: Včeraj sem nastavljal Vaše sredstvo. Danes zjutraj izborni uspeh: 57 podgan je ležalo mrtvih. Koliko jih je moralo poginiti po hodnikih? 1 kg K 2-10, 2 kg K 3-40, 5 kg K 7-20, 10 kg K 12.—

PETERSEIM CVETLIČAR - ERFURT

Prodaja izbornega semena, ki ga rabijo oblasti, šole, vseučilišča kraljevi nasadi in tisoči zasebnikov. — Sadna drevesa, cvetlice, palme, lovorjeva drevesa itd. itd. GLAVNI CENIK ZASTONJ. GLAVNI CENIK ZASTONJ.

MALI OGLASI

se računajo po 4 stot. besedo. Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina znaša 40 stotink.

Krst novega vina se vrši v gostilni NDO v Trstu, ulica Carradori št. 18. Botri in botre se iščejo. Zaloga je dobro preskrbljena. 2616

20-letna služkinja z dežele, zdrava in pridna, išče službo, najraje v kahi gostilni. Povprašati je v Inzeratnem oddelku Edinosti. 2671

Ženitna ponudba. — Državni uradnik z letno plačo K 4000 udovec z otroci, se želi takoj poročiti z gospodično ali učenico od 28 do 38 let s premoženjem od 10000 do 20000 kron. Ponudbe pod „Jesen 1913“ glavna pošta Gorje. 2589

Mlekarsko društvo Zatočnin odda na dražbi izvrstno čajno maslo po dogovoru dne 11. novembra 1913. 2594

Sprejme se trgovski pomočnik za večjo trgovino na deželi. Prednost imajo oni, ki so večji slovenskega in nemškega jezika. Naslov pove ina. odd. Edinosti pod šte. 2633

Mebilirana soba s hrano se odda takoj pri mali družini v ulici Commercial 9, III. n., vrata 33. 6627

Mlekarno prodam; tudi poskušajo osem dni. Ulica San Marco 43. 2652

Prodajalno jestvin prodam, deloma obročno. — Gotova bodočnost. Naslov pove ina. odd. Edinosti 2653

Fran Saksida ulica Fornace 13. Tovarna in trgovina glasovirjev in pianinov. Razpošilja na vse kraje. Izvršuje vsakovrstna popravilja. Delo zanjamočeno. Cene zmerno. Svoji k svojini! 2224

Rudolf Kompara Trst, ulica Giuseppe Caprin št. 3. Priporočeno cenjenemu občinstvu svojo mizarstvo delavnico. Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela in popravilja. Načrti in projekti na razpolago. Po želji prihaja tudi na dom. 2532

Zobotehnični ambulatorij Univ. zdravnika Dr. Makso Barry Ermanno Schultze, i. tehnik. Trst, ulica Caserma št. 17, II. nadst. Posebni zavod za umetne zobe brez ustne plošče. Plošabiranje z zlatom, platino in porcelanom. Vsa dela brez bolečin. Zdravljanje krivo rastočih zob. Zmerne cene. Sprejema od 9 do 1 in od 3 do 6 popold.

KLAVIRJI

Bösendorfer, Gebrüder Stingl, Koch & Korselt, H. Rachoe itd. se prodajajo in dajejo v najem po zmernih cenah proti gotovini kakor tudi na obroke.

UGLAŠANJE IN POPRAVE.

ZANNONI

Piazza S. Giacomo 2, II., Corso. TELEFON 12-57.

Kupujte Kolinsko cikorijo!

Zaloga izgotovljenih oblek

Velika izbira oblek za gospode in dečke, sukenj, površnikov vseh kakovosti. Specijaliteta v veznji. Izbira volnenega blaga.

NA OBROKE in tudi proti takojšnjemu plačilu. Cene najzmernejše.

ADOLF KOSTORIS

TRST, ULICA SAN GIOVANNI 16, I. NADSTROPJE

zraven „Buffeta Automatica“. Tel. 251, R. II. — POZOR! Skladišče se nahaja v I. n.

Velika zaloga v Trstu

Najcenejše ograje iz žične mreže, pohištvo železno in iz medi dobavlja, kakor je dokazano, trvdka

VALENTIN BERGMAN

GRADEC

Podružnica Trst

ul. Nuova št. 27.

Tel. 19-79. Cenik št. 1 zastonj.

Predmeti za planince

Kuhalne priprave iz aluminija, planinske steklenice, noži in vilice, planinske palice, priprave za led, železne, snežni obroči, nahrbtniki.

Vsakovrstne obleke: Sweater, planinske hlače, gamaše, čopci iz čiste volne, rokavice.

Steklenice Helios, več dni gorke in mrzle po 4 krone komad.

Modni predmeti za gospode, urajce, ovratnice, zaplestnice in nogovnice.

Za člansko športnih in planinskih društev **POSEBNE CENE.**

Sportna trgovina Strudel

ulica S. Antonio 12 (nasproti Kred. poslojpi)

Slovenoi! :: Slovani!

Priporoča se Vam slovenski krojač

Fran Rupnik

Trst, ulica Geppa 10, I. nadstropje kateri izdeluje obleke iz finega in navadnega suknja po zmernih cenah. Uzorci na razpolago. Izdelane obleke na ogled. Solidno delo.

:: Izdeluje uniforme vseh vrst. ::

Priporoča se slav. občinstvu za obilen obisk.

KLIŠEJI

VSAKE VRSTE ZA VSE STROKE

ATELJE BABUDER

TRST CORSO 25